

„Нима социалните условия не оформят човека, както естествената среда оформя биологичните видове?“ |

Росина Манчева

„Нима социалните условия не оформят човека, както естествената среда оформя биологичните видове?“

(Балзак)

Човек води непрестанни битки с най-яръстия си и непоклатим противник - със самия себе си. Личността сякаш е изградена от два полюса – колкото разноименни, толкова и привличащи се. С течение на времето те са получавали различни наименования в зависимост от географската ширина или историческа действителност. Някои са ги наричали Ин и Ян, а други – Анима и Анимус. Но независимо от времето и обстоятелствата човекът е разпокъсан между любовта и омразата; доброто и злото или пък между истината и лъжата - дилеми, пред които (съзнателно или не) се изправя ежедневно, независимо от ситуацията. Благодарение на тях обаче той съумява да изгради своя мироглед и своята същност. Обществото, от своя страна, има склонност да деформира и приготвя светогледа му спрямо нуждите си, създавайки социално разслоение, етническа неприязън и смут. Някои от тези тъй закърнели предрасъдъци са преодолели изпитанията на времето и са се загнездили у човека до такава степен, че са се превърнали в негова природа.

Отправяйки реторичния въпрос дали социалните условия не оформят човека, както естествената среда оформя биологичните видове, Балзак засяга една много болезнена тема за човечеството, а именно опасността обществото да се превърне в социален експеримент, имащ за цел да трансформира средата на живот и в частност самия индивид. От незапомнени времена манипулацията е средство за власт и по време на съдбоносни за историята моменти, тя е изигравала водеща роля за развоя на събитията. Естествено, манипулацията се изразява в различни форми - популизъм, изнудване или заблуда. В стремежа към тотален контрол, хората, които разполагат с властта, използват методите на демагогията толкова явно, че по-голямата част от подложените на натиск няма и ни най-малка представа за случващото се. Пример, посочващ колко обществото е повлияно от социалните догми.

Наличието на социални порядки е неизбежно, но е изключително важно и държавата да не се възползва от възможностите за всеобхватно управление. Дали това е „мисия невъзможна“? Хората трябва да са подготвени за вероятността да бъдат третирани като „опитни мишки“ в някакъв вид социален проект.